

Regionální politika obstála

01.října 2004 Jan Zahradník

Regionální politika je v českém slovníku velmi mladým pojmem. Před čtyřmi lety jsem si ujasňoval představy o tom, jakou roli bude krajská samospráva plnit a jak k jejímu chodu budu moci sám přispět. Dnes mohu říci, že se ony představy zčásti naplnily a zčásti je realita úplně jiná.

Největším zklamáním pro mne je poznání, že při reformě veřejné správy jsou kraje používány jako odkládiště problémů. Že jsou nám škodolibě svěřovány úkoly, s nimiž si vláda neuměla poradit a že nám na jejich realizaci nedává dostatek peněz. Potřebná novela zákona o rozpočtovém určení daní (RUD), která by krajům dala zdroje pro hospodaření, se neustále odkládala a ani dnes není v podobě, v jaké bychom ji mohli bez zábran podpořit.

Jsou snadno doložitelné naše závěry, že v posledních letech před reformou se objem financí, které tekly do území cestou okresních úřadů, neustále uměle snižoval, aby se pak stal podkladem pro to, kolik peněz na své záležitosti mají dostat kraje. Je pak jasné, že na plnění svých úkolů máme násobně méně peněz, než měl léta před tím stát. Kam se poděl rozdíl mezi oběma částkami je záhadou. Stejně nepochopitelné pro mne je, že zatímco ministerstva ochotně předávají své úkoly „dolů“ na kraje, města a obce, velmi neochotně snižují stavy svých pracovníků. Mají-li se úřady co nejvíce přiblížovat lidem, a to podporují, pak nerozumím tomu, proč zůstávají tak silně obsazena jejich centra v Praze.

Přesto vše si myslím, že regionální samospráva má své opodstatnění. Kraje vytvořily silnou alianci, která umí být partnerem, ale hlavně oponentem centrální politice. Nejen že je to výsledkem již apriorního vyhranění centra proti regionům, ale napomáhá k tomu zcela jistě i skutečnost, že každá z těchto stran je z jiného ideového těsta. Nejvíce se to projevilo, řekl bych, při přebírání bývalých okresních nemocnic, při definování struktur pro administraci peněz z fondů Evropské unie nebo v případě našeho kraje například při implementaci soustavy NATURA 2000. Příští potencionální velký střet očekávám nad zanedbanou dopravní infrastrukturou.

Velkým tématem regionální politiky je soběstačnost a konkurenceschopnost krajů. Zatímco vládní program se změnil za dobu trvání krajů již potřetí, krajské strategické rozvojové plány většinou stále sledují jeden směr. Úsilí o získání zahraničních investic, o zájem turistů, o evropské peníze – to jsou motory pohánějící iniciativu a aktivitu nejen krajů, ale i dalších nově se rodících regionálních struktur, jakou je v našem případě například Jihočeská hospodářská komora. Socialistická vláda stále zřetelněji v posledních měsících ukazuje, že nepotřebuje své občany, ale jen jejich peníze. Kraje přerozdělovat nemohou, neboť nemají takřka z čeho. Většinou mohou jen několika drobnými podpořit aktivitu ostatních. Proto krajské samosprávy potřebují vytvářet pevná vnitřní partnerství a být jejich pojivem, motivovat samostatnou aktivitu a podnikavost na svém území a být jejím propagátorem.

Přes všechna skeptická tvrzení z období před čtyřmi roky se krajská zastupitelstva nestala malými sněmovnami a hejtmanství nejsou regionální vlády v nedostupných kabinetech na vysoké noze. Kraje jsou spíše než to, jakési velké obce a krajští hejtmani a radní jsou stejně jako starostové denně nuceni být stroji na řešení problémů. Pomáhá nám to neztratit kontakt s těmi, pro něž pracujeme. To je důvodem, proč si myslím, že regionální politika v České republice obstála a proč jsem se rozhodl svůj mandát v blížících se krajských volbách obhajovat.